

**A polgári magyar állam
katonailag szervezett, központosított közbiztonsági őrtestülete
a Magyar Királyi Csendőrség
„Híven, becsülettel, vitézül...”**

A HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum
és a Szemere Bertalan
Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság
közös kiállítása

Műtárgyak:

Dr. LÓRÁNT Csaba magángyűjteménye
HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum

Látványterv:

NAGY András

Grafika:

HANGAY Gabriella

Kivitelezés:

KURUCZ János
PALYAGA László

Közreműködtet:

Dr. LÓRÁNT Csaba
Dr. BACZONI Tamás őrgy.
Cs. KOTTRA György
SZÁNTÓ Nóra
ZÁVODI Szilvia
Dr. SALLAY Gergely
SOÓS Péter fhdy.
PAP Péter nyá. r. alez.

A kiállítás kezdeményezője és fő szervezője dr. LÓRÁNT Csaba gyűjtő ezúton fejezi ki köszönetét BÉKEFFY Bélának, BOGNÁR Istvánnak, FARBAKY Ákosnak, FRÁTER Jánosnak, dr. KOVÁCS Jenőnek, LÁM Bélának, LÉNGYEL Lászlónak, PERJÉSI Györgynek és VÉGH Istvánnak, akiknek az áldozatos és önzetlen tevékenysége nélkül a kiállított tárgyak többségének a megmentésére nem kerülhetett volna sor.

A kiállítási terembe belépéskor csendőrlaktanya tábla gyalog- és lovas csendőr karddal látható. A terem közepén, illetve a bal és a jobb oldali fal menti tárlókban, a tárlók között pedig falitáblákon helyezték el a kiállítási tárgyakat illetve képanyagot.

A kiállítás termében balról jobbra haladva

I. TÁRLÓ

A Magyar Királyi Csendőrség előírászerűen felszerelt járőre
a Magyar Királyság két világháború közötti időszakában

II. TÁRLÓ

A Magyar Királyi Csendőrség által az Osztrák-Magyar Monarchia időszakában használt felszerelési tárgyak

11

Az Osztrák-Magyar Monarchia időszakában a Magyar Királyi Csendőrségnél rendszeresített dolmány örmesteri rendfokozattal.

Az Osztrák-Magyar Monarchia időszakában a Magyar Királyi Csendőrségnél rendszeresített zubbony járőrvezetői jelvényvel és sipszinorral

12

13

A dualizmus időszakában a Magyar Királyi Csendőrség számára rendszeresített
1881 M. Kropatschek-karabély

14

A dualizmus időszakában a
Magyar Királyi Csendőrségnél rendszeresített
Gasser típusú forgópisztoly.

15

A dualizmus időszakában a
Magyar Királyi Csendőrségnél rendszeresített
1919 M. Frommer Stop ismétlőpisztoly
a testületnél ezt a marokfegyvert 1937-ig használták.

16

A Gasser és az 1919 M. Frommer Stop ismétlőpisztoly között az 1910 M. Frommer ismétlőpisztolyt használták a testületnél. A 1910 M. Frommer ismétlőpisztolyt magyar fegyvergyár hozta létre a testület számára és 10 000 darabot le is gyártott a Magyar Királyi Csendőrség részére.
Ezt a fegyvert máshol nem rendszeresítették.

A dualizmus időszakában a Magyar Királyi Csendőrség számára rendszeresített tábori sapka.

- Balról az első jelvény: Erdélyi Portyázó különítmény. Megengedett jelvény. Az Erdélyi Portyázó Különítmény a honvédség rohamcsapat alakulataként jött létre az első világháború második felében az 1916. évi erdélyi román betörés nyomán. Az Erdélyi Portyázó Különítményt csendőrtiszt hozta létre csendőrökből és honvédekből, akik a sapkájukon viselték e jelvényt. Az alakulat a román haderő Erdélyt megszálló csapatait eredményes rajtaütésekkel pusztította. Az Erdélyi Portyázó különítmény a Magyar Királyi 39. Honvéd Rohamzászlóalj elő-alakulata volt.

- Balról a második jelvény: a közös hadsereg tábori csendőr jelvénye „kuk. Feldgendarmarie” szöveggel. 1917-ben rendszeresített jelvény.

- Balról a harmadik jelvény: a Magyar Királyi 38-as Honvéd Hadosztály jelvénye az első világháborúban. Megengedett jelvény. A csendőrök is viselték azon alakulatok jelvényét, amelynek a kötelekékben a tábori csendőri szolgálatot ellátták.

A dualizmus időszakában a Magyar Királyi Csendőrség számára rendszeresített tábori csendőr karszalagok

FALITABLÓ

A dualizmus kori Magyar Királyi Csendőrséget bemutató életképek

19

A Magyar Királyi csendőrség 1881–1918

1881. évi...
A csendőrség...
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitány
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitány
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitány
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitány
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitányok
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitányok
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitányok
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitányok
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitányok
1881. évi...

Magyar királyi csendőrségi kapitányok
1881. évi...

III. TÁRLÓ

Csendőrök a két világháború közötti Magyar Királyság időszakában

Csendőr százados 1926 M. öltözékben

Csendőr tiszthelyettes 1940 M. öltözékben

21

22

FALITABLÓ

A két világháború közötti Magyar Királyi Csendőrséget bemutató életképek

23

A Magyar Királyi csendőrség 1919–1945

A Csendőrség története az 1919-es Magyar Köztársaság megalapítása után

A Csendőrség története az 1919-es Magyar Köztársaság megalapítása után kezdődött. A köztársaság első minisztertanácsa a Csendőrség felállítását rendelte el, amelynek feladata volt a köztársaság védelme és a törvényesség biztosítása. A Csendőrség a katonai erők mellett működött, és a polgári erőkkel együttműködött.

A Csendőrség felállításának körülményei

A Csendőrség felállításának körülményei az 1919-es Magyar Köztársaság megalapítása után kezdődtek. A köztársaság első minisztertanácsa a Csendőrség felállítását rendelte el, amelynek feladata volt a köztársaság védelme és a törvényesség biztosítása.

A Csendőrség felállításának körülményei

A Csendőrség felállításának körülményei az 1919-es Magyar Köztársaság megalapítása után kezdődtek. A köztársaság első minisztertanácsa a Csendőrség felállítását rendelte el, amelynek feladata volt a köztársaság védelme és a törvényesség biztosítása.

Vida Albert király
1919. január 19.

Miksa Miksa admirális
1919. január 19.

Horthy István admirális
1919. január 19.

Csendőrségi tisztviselők
Károlyi Mihály vezérkari főnök vezetésével
Széchenyi István vezetésével
Károlyi Mihály vezetésével
Pápai Ádám vezetésével
Pápai Ádám vezetésével
Pápai Ádám vezetésével

Károlyi Mihály vezérkari főnök vezetésével
Károlyi, 1919.

Csendőrségi tisztviselők
Budapesti katonák, 1919. november.

A Csendőrség tisztviselői
1919. január 19.

Csendőrségi tisztviselők
Budapest, 1919.

A Csendőrség tisztviselői
Budapest, 1919.

Csendőrségi tisztviselők
Budapest, 1919.

Csendőrségi tisztviselők
Budapest, 1919.

Budapesti Csendőrségi tisztviselők
Budapest, 1919.

Az 1920. évi csendőrségi tisztviselők
Budapest, 1920.

Az 1920. évi csendőrségi tisztviselők
Budapest, 1920.

IV. TÁRLÓ

A két világháború közötti időszakban a Magyar Királyi Csendőrségnél rendszeresített díszegyenruhák és egyéb felszerelési tárgyak; háttérben a csendőrségi szolgálatot megőrkítő festmények

A Magyar Királyi Csendőrség századosi dolmánya a két világháború közötti időszakból

A Magyar Királyi Csendőrség főhadnagyi kistársasági zubbonya és tiszti sapka, továbbá nyakszegély a két világháború közötti időszakból

A Magyar Királyi Csendőrségnél a két világháború közötti időszakban rendszeresített 1937 M. 9 mm-es Frommer ismétlőpisztoly

- Az emigrációból hazakerült v. FOLKUSHÁZY Lajos altbgy. kitüntetései
- balról az első: **III. osztályú Vaskereszt Rend** hadidíszítménnyel és kardokkal
 - balról a második: **III. osztályú Katonai Érdemkereszt** hadidíszítménnyel és kardokkal
 - balról a harmadik: **Károly Csapatkereszt** frontszolgálatért.
 - balról a negyedik: porosz **II. osztályú Vaskereszt**
 - jobb alsó sarokban: **Magyar Érdemrend Tiszti Keresztye** hadidíszítménnyel és kardokkal

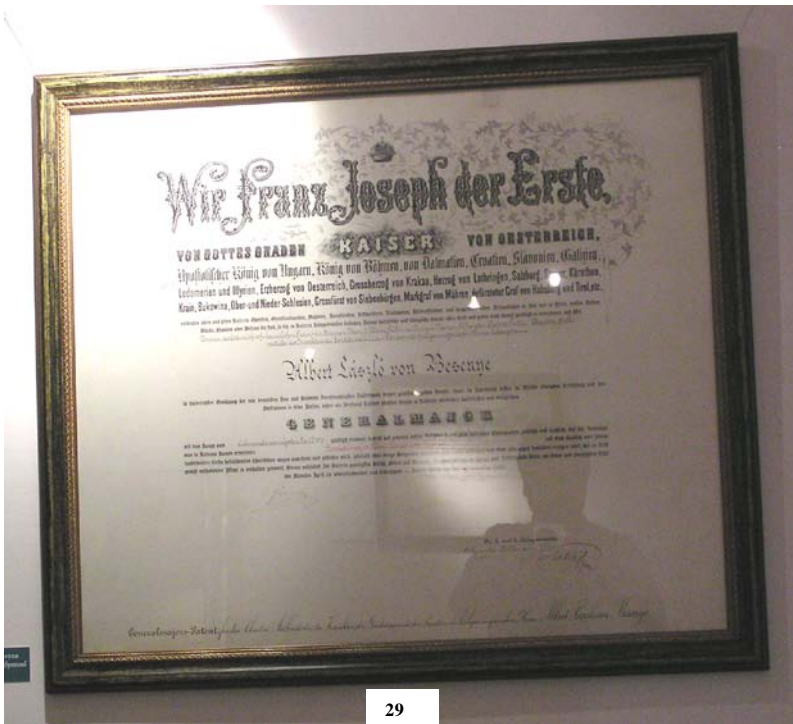

- v. FOLKUSHÁZY Lajos altbgy. kitüntetései viselési sorrendben:
- Magyar Érdemrend Középkeresztjéhez a csillag /1938/;
 - Magyar Érdemkereszt II. osztálya /1934/;
 - Magyar Érdemkereszt III. osztálya /1925/;
 - Katonai Érdemkereszt III. osztálya hadidíszítménnyel és kardokkal;
 - Bronz Katonai Érdemérem a Katonai Érdemkereszt szalagján a kardokkal /1915/;
 - Bronz Katonai Érdemérem piros szalagon;
 - Kormányzói Dicséret Elismerés (szalagján az elmaradt III. osztályú Vaskorona renddel hadidíszítménnyel és kardokkal);
 - Nemzetvédelmi Kereszt /1941/;
 - Magyar Háborús Emlékérem karddal és sisakkal /1929/;
 - Tiszti Szolgálati Jel II. osztálya;
 - Katonai Jubileumi Kereszt /1908/;
 - 1912-1913-as Emlékkereszt.

A zárójelben elhelyezett évszámok az adományozás évét jelölik.

FALITÁBLA

BESSENYE László Albert kinevezési okmányja

29

V. TÁRLÓ

Csapatcsendőr zubbony és csendőrségi felszerelési tárgyak

30

1935 M. 8 mm-es Mannlicher karabély

A Mannlicher karabélyt a testületnél 1895-ben rendszeresítették, melyet 1931-ben — lőszerváltozásból fakadóan — módosítottak. Az 1931 M. Mannlicher karabélyt ismételten módosították 1935-ben. A csendőrségi endszeresítése során a karabélyt több alkalommal nem módosították.

31

Csapatcsendőr zubbony járőrzetői jelvényvel

Kistollforgós tábori sapka

32

33

VI. TÁRLÓ

Magyar tábori csendőr a második világháborúból

Csendőr főtörzsőrmester 1944 M. tábori csendőr jelvénnel
és 1943 M. Király géppisztoly

34

A géppisztoly hivatalos elnevezése Danuvia volt, azonban — a tervezője után — a legelterjedtebben a Király géppisztoly elnevezést használták. Nem jutott a testület minden tagjának géppisztoly ezért a Magyar Királyi Csendőrség fennállásának utolsó éveiben a Mannlicher karabély és a Király géppisztoly egyaránt rendszeresített fegyver volt.

A járőrzetói jelvénnel (7., 8., 9., 10., 11., 12. és 35. képeken) egyezett meg a csapatcsendőr és a tábori csendőr jelvény (30., 32. és 35. képeken) azzal a különbséggel, hogy a jelvényen „csapatcsendőr” vagy „tábori csendőr” felirat is szerepelt. A tábori csendőrök 1944-től — a német tábori csendőrséghez hasonló — megkülönböztető jelzést kaptak (34. és 35. képeken.)
(Megjegyzés: a „csapatcsendőr” nem csendőr volt, hanem a tábori csendőr mellé beosztott katona).

35

VII. TÁRLÓ

Külföldi csendőrségek – ennek anyagát itt nem közöljük

VIII. TÁRLÓ

Csendőrtisztek a két világháború közötti időszakban

Csendőr százados szolgálati diszben Csendőr ezredes teljes diszben

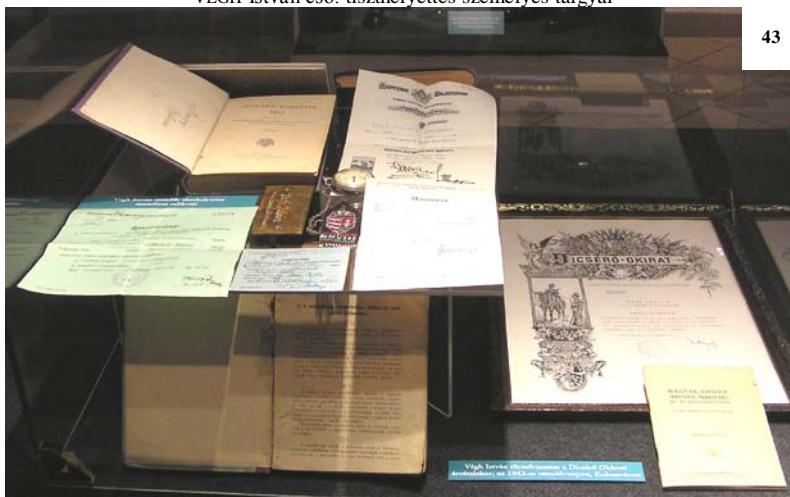
A csendőrségi zubonyok álló gallérja helyett 1939-től fektetett gallért rendszeresítettek.
A vállsziját a testületnél 1919-től 1941-ig használták.

A terem közepén lévő tárló sorban elhelyezett tárgyak

JENŐFI István cső. alhdgy. személyes tárgyai
csendőrségi szakkönyvek, kalapzsinór, kardbojt, kitüntetések és fényképek

VÉGH István cső. tiszthelyettes személyes tárgyai

Csendőrségi emléktárgyak a két világháború közötti időszakból:
csendőr tisztjelöltek csoportképe a Böszőrményi úti laktanyában 1932,
csendőrségi szakkönyvek, csendőr felügyelői dícsérő okirat, nyomozásnál használt tárgyak

Emigrációból hazahozott emléktárgyak
emigráns csendőrök számára adományozott külföldi kitüntetések és emléktárgyak

